

JIHOČESKÁ UNIVERZITA v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta - katedra radiologie a toxikologie

Vedoucí katedry: prof. MUDr. Leoš Navrátil, CSc.
proděkan pro vědu a výzkum

Matica školské 17, 370 01 České Budějovice
☎ +420 387 730 210 ☎ +420 386 354 628
✉ kladensa@zsf.jcu.cz

Oponentský posudek dizertační práce doc. MUDr. Jozefa Rosiny

„Rizikové faktory zhoubných novotvarů kůže a možnosti jejich prevence“.

Předložená práce, která je rozdělena do 15 kapitol, má 79 stránek, 7 tabulek a 17 obrázků. V textu je odkaz na 135 literárních zdrojů.

Z textu dizertační práce je patrné, že byla psána rukou zkušeného autora, který má za sebou řadu publikací v domácím i zahraničním tisku a je autorem či spoluautorem celostátních učebnic.

Práce je věnována aktuální problematice, těšící se v poslední době značné odborné i laické pozornosti. Jedná se o jeden z důsledků civilizačního procesu, který vedle řady výhod přináší lidstvu i značnou zátěž, projevující se poškozováním jeho zdraví.

Práce, jak jsem již uvedl, je rozdělena do 15 kapitol.

V úvodních kapitolách se doc. Rosina věnuje jednak etiologii a patogenезi maligního melanomu jako nejzávažnějšího důsledku negativního působení ultrafialového záření (UV), jednak fyzikálnímu popisu UV a dále mechanismu jeho biologického účinku na živý organismus a možnosti ochrany před ním. Autor analyzuje řadu literárních údajů a upozorňuje na nejzávažnější získané poznatky, zvláště ty, které mají souvislost s jeho vlastní dizertační prací. Neopomíjí ani vzájemný vztah typu kůže a její reakce na sluneční ozáření. Značnou pozornost věnuje ozonu, rizikům spojených s oslabováním ozonové díry, jeho vztahu k UV záření a důsledkům poklesu jeho koncentrace na lidské zdraví. Varující je informace týkající se celoživotního rizika v důsledku degradace ozonové díry.

Další část práce je věnována otázkám primární a sekundární prevence maligního melanomu. Autor porovnává jednotlivé národní programy v této oblasti, formy prevence, upozorňuje na nejzávažnější rizika UV záření. Ukazuje na význam kam-

paní v boji proti melanomu. Přibližuje možná preventivní opatření a zvažuje některá nebezpečí plynoucí při používání solárií.

Metodika vlastní práce, jejímž cílem bylo posouzení vlivu jednotlivých rizikových faktorů, je popsána zevrubně, celkový počet oslovených probandů (561) je dostatečný, stejně jako rozdělení jednotlivých rizikových faktorů.

Samotný dotazník, který byl zpracován ve spolupráci s dermatology, je přehledný, jeho vyplnění poskytuje jednoznačné odpovědi, umožňující potom jednoznačné statistické vyhodnocení.

Vlastní analýza získaných dat byla provedena dvěma postupy. Jednak byl hodnocen vztah mezi snižujícím se množstvím ozonu v atmosféře nad územím České republiky a růstem incidence maligního melanomu, jednak byla posouzena validita jednotlivých rizikových faktorů, podílejících se na vzniku a vývoji maligního melanomu.

Uvedené analýzy byly provedeny odpovídajícími statistickými metodami svědčícími o značných zkušenostech doktoranda v této problematice. Zde mám jedinou připomínku, údaje uvedené na stránce 54 by bylo dobré dát, k dosažení lepší přehlednosti, také do tabulky.

Diskuze k vlastní práci je napsána přehledně, ve shodě se získanými poznatky, pouze jsem postrádal hlubší konfrontaci vlastních dosažených výsledků s výsledky získaných na základě studií jiných autorů. V souladu s doc. Rosinou vidím klíčovou roli v prevenci.

Závěry jsou logické a nezpochybnitelné, stejně jako uvedená doporučení a v souladu s autorem potvrzují, že předložená práce prokázala závažnost předpokládaných rizikových faktorů a na základě těchto poznatků tak bylo možné stanovit uvedená doporučení včetně nezbytnosti včasné diagnostiky.

Literatura je vyčerpávající, svědčí o zodpovědném přístupu doc. Rosiny k zpracování dané problematiky, způsob citace je v souladu s požadavky na tento typ prací. Bohatý je i výčet publikací autora související s UV zářením, je nutné zdůraznit, že jsou mezi nimi i čtyři s impact faktorem.

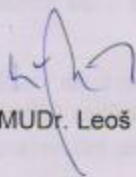
Musím ocenit, že i přes veškerou snahu se mně nepodařilo objevit žádný gramatický prohřešek, a to i přesto, že rodnou řečí doc. Rosiny je slovenština a zaznamenal jsem pouze minimum stylistických nedostatků (například na stránce 61 bych raději místo „tento fakt“ použil „tato skutečnost“). Rovněž tak bych místo, že ozon byl „objeven“, raději volil slovo „popsán“ (str. 19).

Při studiu předložené práce mně napadla úvaha, zda, stoupající incidence maligního melanomu je pouze důsledkem snižující se vrstvy atmosférického ozonu a zda zde nehraje významnou úlohu i zlepšující se diagnostika (str. 46). Rovněž tak by bylo zajímavé posoudit, zda tvrzení uvedená o soláriích (str. 30) platí o všech typech nebo zda jsou mezi jednotlivými typy solárií rozdíly.

K předložené práci mám následující otázky:

- 1) může doktorand charakterizovat biologické účinky jednotlivých spekter UV záření?
- 2) na stránce 16 je uváděna možnost použití UV záření při léčbě některých onemocnění s využitím autotransfuze. Z literatury i osobní zkušenosti oponenta je známo, že pro podobný typ léčby je používán nízkovýkonný laser. Může autor provést porovnání obou těchto modifikací léčby a stanovit v čem se liší po stránce vhodných indikací?
- 3) může doc. Rosina uvést i další klinické využití UV záření?

Předložená práce splňuje požadavky kladené na tento typ dizertačních prací, a pokud doc. MUDr. Jozef Rosina splnil i další podmínky dané studijním řádem, doporučuji, v případě úspěšné obhajoby, udělení mu vědeckého titulu PhD. v oboru „Preventivní medicína“.

prof. MUDr. Leoš Navrátil, CSc.

České Budějovice 6. června 2008